

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 όσον αφορά τα πρότυπα εμπορίας»

COM(2010) 738 τελικό — 2010/0354 (COD)

(2011/C 218/23)

Εισηγητής: ο κ. Antonio POLICA

Στις 27 Ιανουαρίου 2011 και στις 18 Ιανουαρίου 2011 αντιστοίχως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν, σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφος 2, και για τον τίτλο II σύμφωνα επίσης με το άρθρο 118, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ζητήσουν τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 όσον αφορά τα πρότυπα εμπορίας

COM(2010) 738 τελικό — 2010/0354 (COD).

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Απριλίου 2011.

Κατά την 471η σύνοδο ολομέλειας της 4ης και 5ης Μαΐου 2011 (συνεδρίαση της 4ης Μαΐου 2011), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 152 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 10 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη των παρατηρήσεων και των συστάσεων της ΕΟΚΕ

1.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής η οποία αποβλέπει στη διαμόρφωση μιας συνεκτικής πολιτικής για την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων, βάσει της οποίας θα παρέχεται συνδρομή στους γεωργούς για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο γνωστοποιούν τις ιδιότητες, τα χαρακτηριστικά και τις μεθόδους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων και θα εξασφαλίζεται η κατάλληλη ενημέρωση των καταναλωτών. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι η δέσμη μέτρων για την ποιότητα μπορεί να συμβάλει στη μεγιστοποίηση των εργασιακών και επιχειρηματικών ευκαιριών στις αγροτικές περιοχές, παρεμποδίζοντας τη δημογραφική ερήμωσή τους, αφενός, και προάγοντας τη διαφύλαξη των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων τους, τη βελτίωση της σχέσης ανάμεσα στον άνθρωπο και το περιβάλλον και την επίτευξη ορθότερης διαχείρισης των φυσικών πόρων, αφετέρου.

1.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη βελτίωση των συστημάτων που διέπουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των γεωργικών προϊόντων διατροφής –ονομασίες προέλευσης, προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις, εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα– με στόχο την απλούστευση και τον εξορθολογισμό των αναγκαίων προϋποθέσεων για την ενίσχυση του σχετικού προτύπου. Η ΕΟΚΕ προσβλέπει, εξάλλου, στην ενδυνάμωση της προστασίας από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο πλαίσιο των εν λόγω συστημάτων και εκτιμά ότι η γενικευμένη εφαρμογή προτύπων εμπορίας σε όλους τους τομείς μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη αυτής της βελτίωσης.

1.3 Όπως επισημάνθηκε και σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις⁽¹⁾ της, η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η ανιχνευσιμότητα –η οποία νοείται ως η δυνατότητα παρακολούθησης ενός προϊόντος κατά μήκος της αλυσίδας που εκτείνεται από την παραγωγή έως την πώληση– αποτελεί σημαντικό εργαλείο το οποίο καθιστά δυνατή την αποτελεσματική εφαρμογή όλων των ενδείξεων που θα υιοθετηθούν αμέσως μετά τη θέσπιση ειδικών προτύπων εμπορίας. Οι αναγραφόμενες στην ετικέτα ενδείξεις δεν θεωρούνται επαρκείς

από μόνες τους, με αποτέλεσμα να χρειάζεται να διασφαλιστεί η δυνατότητα αντικειμενικής εξακρίβωσης των αναφερόμενων στοιχείων.

1.4 Εκτός από τη διασφάλιση της ακρίβειας των παρεχόμενων πληροφοριών με τη βοήθεια αποτελεσματικών οργάνων ιχνηλασιμότητας, κρίνεται επίσης σκόπιμο να μεγιστοποιηθεί και να προαχθεί έμπρακτα η αποτελεσματικότητά τους, διαβιβάζοντας σαφείς, πλήρεις και κατανοητές πληροφορίες προς αναγραφή στην ετικέτα με στόχο την επίτευξη ορθής ισορροπίας μεταξύ του δικαιώματος πλήρους ενημέρωσης των καταναλωτών, της αναγκαίας αναγνωσιμότητας της εκάστοτε ετικέτας –από την άποψη του μεγέθους των τυπογραφικών στοιχείων– και του υπερβολικά πολύπλοκου, τεχνικού ή μακροσκελούς χαρακτήρα των αναγραφόμενων στοιχείων που θα μπορούσαν να αποπροσανατολίσουν τους καταναλωτές ή να τους αποτρέψουν από την ανάγνωση της εν λόγω ετικέτας.

1.5 Για τη διασφάλιση της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας των διενεργούμενων ελέγχων, συνιστάται τα τιμολόγια και γενικά όλα τα έγγραφα τεκμηρίωσης που συνοδεύουν τα προϊόντα να παρέχουν τις βασικές πληροφορίες που προβλέπονται από τα πρότυπα εμπορίας για κάθε συγκεκριμένο τομέα ή προϊόν. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται να επιδειχθεί στα προϊόντα που εισάγονται στην ΕΕ από τρίτες χώρες, με στόχο την καταπολέμηση και την αποτροπή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών⁽²⁾.

1.6 Το δίκτυο ελεγκτικών φορέων που απαιτούνται, αφενός, για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης των προϊόντων προς τις διατάξεις που ισχύουν ήδη ή που θα θεσπιστούν μελλοντικά και, αφετέρου, για την επιβολή των ενδεδειγμένων διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση τυχόν παραβίασης των προτύπων εμπορίας, θα πρέπει να συνδυαστεί με προσπάθειες και πρωτοβουλίες εστιασμένες στην επίδειξη μεγαλύτερης υπευθυνότητας εκ μέρους των ενδιαφερομένων φορέων του εκάστοτε κλάδου και στην περαιτέρω ενίσχυση ενός ολοένα και ευρύτερα διαδιδόμενου πνεύματος τήρησης των κανόνων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 18 της 19/1/2011, σελ. 5/10, «Κοινοτικό γεωργικό πρότυπο: ποιότητα της παραγωγής και της ενημέρωσης των καταναλωτών ως στοιχεία ανταγωνιστικότητας»

⁽²⁾ ΕΕ C 100 της 30/4/2009, σελ.60/64, «Υγιονομική ασφάλεια των εισαγωγών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων»

1.7 Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι η προβλεπόμενη χρήση του μέσου των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων για τη ρύθμιση του θέματος των προτύπων εμπορίας συνάδει τόσο με την προσέγγιση περί απλούστευσης της νομοθεσίας που εισήχθη στη Συνθήκη της Λισαβώνας όσο και με τις διατάξεις του άρθρου 290 της ΣΛΕΕ και είναι, επιπλέον, σύμφωνη με την προσέγγιση που ακολουθείται έως τώρα από την Επιτροπή, η οποία έχει τύχει της αποδοχής της ΕΟΚΕ σε ανάλογες περιπτώσεις⁽³⁾. Συνιστάται, ωστόσο, η προσεκτική χρήση του εν λόγω μέσου το οποίο, εάν δεν συνοδεύεται από την απαιτούμενη προσπάθεια επιλεκτικής και ειδοποιού διάκρισης, ενδέχεται να προκαλέσει αναστάτωση σε τομείς που διέπονται ήδη από σαφή πρότυπα εμπορίας όπως συμβαίνει πρωτίστως στον τομέα των ωπών οπωροκηπευτικών⁽⁴⁾.

1.8 Όσον αφορά τις πληροφορίες που επιβάλλεται να αναγράφονται στην ετικέτα, η θέσπιση νομικής βάσης για την υποχρεωτική επισήμανση του «τόπου γεωργικής παραγωγής»⁽⁵⁾ σε όλους τους τομείς αποτελεί ασφαλώς θετική εξέλιξη διότι ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των καταναλωτών για διαφάνεια και ενημέρωση αποφεύγοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, άλλες ενδεχομένως παραπλανητικές αναφορές. Αντίθετα, η προβλεπόμενη κατά περίπτωση υπόδειξη του «κατάλληλου γεωγραφικού επιπέδου» θεωρείται μάλλον ανακόλουθη. Θα ήταν ίσως προτιμότερο –σύμφωνα με σχετικό αίτημα που έχει ήδη διατυπωθεί από την ΕΟΚΕ κατά το παρελθόν⁽⁶⁾– να αναφέρεται στην ετικέτα είτε ο «τόπος παραγωγής», νοούμενος ως ο τόπος καλλιέργειας ή εκτροφής, είτε η χώρα προέλευσης των ακατέργαστων γεωργικών προϊόντων ή εκείνων που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ορισμένων τροφίμων.

1.9 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν καταστήσει σαφή τη βούλησή τους να ρυθμίσουν κανονιστικά και να προσφέρουν νομοθετική προστασία σε προϊόντα τα οποία είναι βασικά για τη διατροφή των Ευρωπαίων πολιτών: σχετικά με αυτό το θέμα η Ένωση έχει ήδη επιτελέσει αξιοσημείωτο έργο κατά το παρελθόν και διαθέτει τις ευρύτερες δυνατές τεχνικές και νομικές αρμοδιότητες προκειμένου να αναλάβει εκ νέου ένα αντίστοιχο εγχείρημα. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ αντιτίθεται στην αυτόματη προσαρμογή σε σχετικές προδιαγραφές εμπορίας που έχουν εγκριθεί από διεθνείς οργανισμούς⁽⁷⁾, χωρίς προηγούμενη ανάλυση και αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητάς και της συνοχής τους με το νέο κανονιστικό πλαίσιο.

1.10 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την αρχή της αναλογικότητας η οποία συμπεριλαμβάνεται στις νομικές αρχές που διέπουν την πρόταση, αλλά ανησυχεί μήπως η εφαρμογή της στο πλαίσιο των προαιρετικών ενδείξεων ποιότητας οδηγήσει στη διενέργεια λιγότερο υποχρεωτικών ελέγχων, με συνακόλουθη επιδείνωση του επιπέδου συμμόρφωσης προς τα πρότυπα αυτά καθ' αυτά. Ο επιδιωκόμενος στόχος πρέπει να αφορά την απλοποίηση και τον περιορισμό των γραφειοκρατικών διαδικασιών, με ταυτόχρονη διαφύλαξη ενός ενδεδειγμένου συστήματος ελέγχων για την προστασία των καταναλωτών.

1.11 Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην πρόταση θα μπορούσαν να αποδειχθούν αποτελεσματικότερα εάν διαδίδονταν ευρέως προς ενημέρωση των καταναλωτών απευθείας και μέσω των οργανώσεων εκπροσώπησής τους. Είναι γεγονός ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης χρησιμοποιούνται κατά κόρον για την τόνωση των πωλήσεων, όχι όμως αρκετά για την καλύτερη ενημέρωση των

πολιτών της ΕΕ σχετικά με τα πρότυπα που αποσκοπούν στην προστασία τους και στην απόκτηση μεγαλύτερης επίγνωσης των επιλογών που διαθέτουν κατά τη στιγμή της αγοράς.

2. Εισαγωγή - το έγγραφο της Επιτροπής

2.1 Η δέσμη μέτρων για την ποιότητα αποσκοπεί στη βελτίωση των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων, καθώς και της λειτουργίας των εθνικών και ιδιωτικών συστημάτων πιστοποίησης, ώστε να καταστούν απλούστερα, πιο διαφανή και πιο ευκολονόητα, να προσαρμόζονται καλύτερα στην καινοτομία και να είναι λιγότερο επαχθή για τους παραγωγούς και τις διοικήσεις.

2.1.1 Η δέσμη μέτρων για την ποιότητα συμπορεύεται αρμονικά με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές. Πράγματι, στην πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ΚΠΠ μετά το 2013, επισημάνθηκε μεταξύ άλλων η ανάγκη διατήρησης της ποικιλομορφίας των γεωργικών δραστηριοτήτων στις αγροτικές περιοχές και προαγωγής της ανταγωνιστικότητας. Αλλά και στην ανακοίνωση με τίτλο «Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», στην οποία συνοψίζονται οι προτεραιότητες της Ένωσης, προβάλλεται ως στρατηγικός στόχος η προώθηση μιας πιο ανταγωνιστικής οικονομίας, δεδομένου ότι η ποιότητα αποτελεί ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής γεωργίας.

2.2 Στην ανακοίνωση που εξέδωσε η Επιτροπή το 2009 σχετικά με την πολιτική ποιότητας των γεωργικών προϊόντων (COM(2009) 234 τελικό), οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές ήταν οι εξής:

- βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ γεωργών, αγοραστών και καταναλωτών σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των γεωργικών προϊόντων·
- αύξηση της συνεκτικότητας μεταξύ των διαφόρων μηχανισμών που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων·
- περιορισμός του επιπέδου «περιπλοκότητας», προκειμένου να είναι πιο εύκολο για τους γεωργούς, τους παραγωγούς και τους καταναλωτές να χρησιμοποιούν και να κατανοούν τα διάφορα συστήματα και τις απαιτήσεις επισήμανσης.

2.3 Η δέσμη μέτρων για την ποιότητα περιλαμβάνει τα εξής:

2.3.1 μια πρόταση κανονισμού η οποία αποβλέπει στην απλούστερη διαχείριση των συστημάτων ποιότητας, συνενώνοντάς τα σε ένα ενιαίο νομοθετικό μέσο. Ο κανονισμός αυτός εξασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων μέσων και καθιστά τα συστήματα πιο ευκολονόητα για τους ενδιαφερομένους·

2.3.2 μια πρόταση κανονισμού όσον αφορά τα πρότυπα εμπορίας η οποία έχει ως στόχο να αυξήσει τη διαφάνεια και να απλουστεύσει τις εφαρμοστέες διαδικασίες·

2.3.3 κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό των βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την ανάπτυξη και τη λειτουργία συστημάτων πιστοποίησης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων·

2.3.4 κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων στα οποία χρησιμοποιούνται προϊόντα με Προστατευόμενες Ονομασίες Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενες Γεωγραφικές Ενδείξεις (ΠΓΕ) ως συστατικά.

⁽³⁾ ΕΕ C 107 της 6.4.2011, σελ. 30-32, «Στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ – Καθεστώς άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της ΚΠΠ»

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1580/2007, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό αριθ. 1221/2008 της Επιτροπής

⁽⁵⁾ COM(2010) 738 def. — Art. 112 Sexies par. 3 c)

⁽⁶⁾ Πρβλ. γνωμοδότηση ΕΕ C 77 της 31.3.2009, σελ. 81, σημ. 1.3 και γνωμοδότηση ΕΕ C 354 της 28.12.2010, σελ. 35, σημ. 5.5.18.

⁽⁷⁾ COM(2010) 738 τελικό — άρθρο 112β παρ.3 και το παράρτημα XIIIβ

2.4 Ονομασίες προέλευσης και γεωγραφικές ενδείξεις:

Η πρόταση διατηρεί και ενισχύει το σύστημα ποιότητας για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα, με εξαίρεση τα συστήματα που διέπουν τις γεωγραφικές ενδείξεις για τους οίνους, καθώς και για τα αρωματισμένα και τα οινοπνευματώδη ποτά. Επιπλέον, στο πλαίσιο της υφιστάμενης διαδικασίας καταχώρισης καθίστανται συντομότερες οι προβλεπόμενες προθεσμίες, εισάγεται ένα σύνολο ελάχιστων κοινών κανόνων για τους επίσημους ελέγχους και διατηρείται το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (γεωργικά προϊόντα για ανθρώπινη κατανάλωση και ορισμένα άλλα προϊόντα).

2.5 Εγγυημένα ειδικά παραδοσιακά προϊόντα:

Το σύστημα της δέσμευσης των ονομασιών εγγυημένων ειδικών παραδοσιακών προϊόντων διατηρείται, αλλά καταργείται η επιλογή της καταχώρισης ονομασιών χωρίς δέσμευση. Το σύστημα καταχώρισης απλουστεύεται, το κριτήριο της παράδοσης επεκτείνεται στα 50 έτη και το σύστημα περιορίζεται στα έτοιμα εδέσματα και στα μεταποιημένα προϊόντα.

2.6 Προαιρετικές ενδείξεις ποιότητας:

Η πρόταση αποβλέπει τόσο στη συμπερίληψη των προαιρετικών ενδείξεων ποιότητας στον κανονισμό, δεδομένου ότι διαθέτουν χαρακτηριστικά τα οποία προσδίδουν προστιθέμενη αξία, όσο και στη διατήρηση ορισμένων ειδικών προτύπων εμπορίας (κρέας πουλερικών ελευθέρας βοσκής, ανθόμελο, ελαιόλαδο «πρώτης πίεσης εν ψυχρώ»), με κατάλληλη προσαρμογή στο νομοθετικό πλαίσιο της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.7 Πρότυπα εμπορίας:

Η πρόταση προβλέπει ως γενικό κανόνα ότι η Επιτροπή καθορίζει τα πρότυπα εμπορίας με την έκδοση πράξεων κατ'εξουσιοδότηση. Θεσπίζεται, σε όλους τους τομείς, νομική βάση για την υποχρεωτική επισήμανση του τόπου γεωργικής παραγωγής σε κατάλληλο γεωγραφικό επίπεδο, ανάλογα με την ιδιαιτερότητα κάθε τομέα. Πρόκειται επίσης να διενεργηθεί περιπτωσιολογική μελέτη, ξεκινώντας από τον τομέα του γάλακτος.

2.8 Σύμφωνα με την πρόταση, το καθήκον του ελέγχου όλων των συστημάτων ανατίθεται στις αρμόδιες εθνικές αρχές: η εποπτεία των ελεγκτικών δραστηριοτήτων των μεμονωμένων κρατών μελών πρέπει να αναλαμβάνεται στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, δηλ εν προκειμένω σε επίπεδο ΕΕ, προκειμένου να διατηρηθεί η αξιοπιστία των συστημάτων που άπτονται της νομοθεσίας περί τροφίμων στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η πρόταση της Επιτροπής, η οποία αποσκοπεί να παράσχει στους παραγωγούς κατάλληλα εργαλεία προκειμένου να ενημερώνουν τους καταναλωτές σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις μεθόδους παραγωγής των προϊόντων διασφαλίζοντας συγχρόνως την προστασία τους από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, είναι ένα σημαντικό βήμα στο πλαίσιο μίας δέσμης αποφάσεων σχετικά με την ποιότητα.

3.2 Η ανιχνευστικότητα αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την παρακολούθηση ενός προϊόντος κατά μήκος ολόκληρης της αλυσίδας και συντελεί –παράλληλα με τις πληροφορίες που αναφέρονται στην ετικέτα– στο να διαβιβάζονται στους καταναλωτές σαφείς, πλήρεις και κατανοητές πληροφορίες σχετικά με το εκάστοτε προϊόν προς εμπορία. Το όργανο ιχνηλασιμότητας συνίσταται, συνεπώς, στο σύνολο των πιστοποιήσεων, των καταχωρίσεων και των εμπορικών

εγγράφων που αποδεικνύουν τις διεργασίες και τις μεταφορές των διαφόρων προϊόντων και φυλάσσονται από όλους τους ενδιαφερομένους φορείς της σχετικής αλυσίδας οι οποίοι οφείλουν να προσκομίσουν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία εφόσον αυτά τους ζητηθούν από τους αρμόδιους οργανισμούς ελέγχου.

3.3 Σύμφωνα με την πρόταση, τα κράτη μέλη διενεργούν ελέγχους, βασιζόμενους σε ανάλυση κινδύνου, για να εξακριβώνεται κατά πόσον τα προϊόντα συμμορφώνονται προς τις διατάξεις που ισχύουν ήδη ή που θα θεσπιστούν μελλοντικά και επιβάλλουν τις δέουσες διοικητικές κυρώσεις. Η ΕΟΚΕ συνιστά να υποστηριχθεί η διατήρηση ενός αποτελεσματικού δικτύου ελεγκτικών φορέων, διευκολύνοντας τη διεύρυνση και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των αντίστοιχων εθνικών αρχών ελέγχου που μεριμνούν επί του παρόντος για την τήρηση των προτύπων εμπορίας στους τομείς στους οποίους κάτι τέτοιο προβλέπεται ήδη.

3.4 Παράλληλα με την άσκηση εποπτείας διαμέσου ενός συστήματος ελέγχου –με τη χρήση, μεταξύ άλλων, της ανάλυσης κινδύνου– προτείνεται επιπροσθέτως να προβλεφθούν προσπάθειες και πρωτοβουλίες εστιασμένες στην επίδειξη μεγαλύτερης υπευθυνότητας εκ μέρους των ενδιαφερομένων φορέων του εκάστοτε κλάδου και στην περαιτέρω ενίσχυση ενός ολοένα και ευρύτερα διαδιδόμενου πνεύματος τήρησης των κανόνων.

3.5 Όσον αφορά την υποχρεωτική επισήμανση του «τόπου γεωργικής παραγωγής» στην ετικέτα, η πρόταση πάσχει από υπερβολική αοριστία διότι προβλέπει την κατά περίπτωση υπόδειξη του «κατάλληλου γεωγραφικού επιπέδου». Είναι γεγονός ότι εάν διατηρηθεί η εν λόγω παράμετρος, τότε ενδέχεται να προκύψει η ακραία περίπτωση κατά την οποία ένα τρόφιμο θα ήταν δυνατό να φέρει ετικέτα απλώς με τη γενική ένδειξη «προϊόν παραγόμενο στην ΕΕ»: μια τέτοια ένδειξη θα απέκλειε το ενδεχόμενο προέλευσης από κάποια τρίτη χώρα, αλλά σίγουρα δεν θα ήταν σύμφωνη προς την αξιόπιστη προσπάθεια ενημέρωσης των καταναλωτών υπό συνθήκες διαφάνειας που επιδιώκεται να επιτευχθεί με τα άρτι θεσπισθέντα πρότυπα εμπορίας.

3.6 Η γενίκευση της χρήσης του μέσου των κατ'εξουσιοδότηση πράξεων, όπως ορίζεται στην πρόταση για την τροποποίηση/συνπλήρωση τόσο των ήδη υφισταμένων όσο και των προς έγκριση προτύπων εμπορίας, δεν καθιστά μέχρι στιγμής δυνατή την επαρκώς ενδελεχή αξιολόγηση του ισχύοντος συστήματος στο σύνολό του. Είναι βεβαίως θετικό το γεγονός ότι έχει καθοριστεί με ακρίβεια το γενικό περιεχόμενο των μελλοντικών προτύπων εμπορίας, με την έως τώρα θέσπιση πλαισίου προθεσμιών, πληροφοριών και ενδείξεων που καλύπτουν σφαιρικά το σύνολο των διαφόρων διεργασιών και των σταδίων κατεργασίας και μεταφοράς που σχετίζονται με το εκάστοτε προϊόν που διατίθεται προς πώληση. Ωστόσο, η ασφαλώς θετική αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής τους, η οποία ενισχύεται περαιτέρω από τις διενεργηθείσες εκτιμήσεις επιπτώσεων, δεν παρέχει ακόμη τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η πραγματική εφαρμογή τους και προπαντός η αποτελεσματικότητά τους, ανά κατηγορία ή ανά προϊόν. Η εν λόγω αξιολόγηση θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί μόνον όταν τα πρότυπα θα αρχίσουν να εφαρμόζονται στην πράξη.

3.7 Οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στη δέση μέτρων για την ποιότητα εμπίπτουν στο πλαίσιο ενός ενιαίου σχεδίου συνολικής ποιότητας. Αυτό σημαίνει ότι τα διάφορα μέσα πρέπει να εκλαμβάνονται ως συμπληρωματικά μεταξύ τους και να λειτουργούν σε απόλυτη συνέργεια. Κατά συνέπεια, απαιτείται να διασφαλιστεί δεόντως ότι η δυνητική τροποποίηση κάποιου από τα εν λόγω μέσα δεν επιφέρει αρνητικές ή ανεπιθύμητες συνέπειες στα υπόλοιπα.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Όσον αφορά τον στόχο περί διαμόρφωσης μιας πολιτικής για την ποιότητα των προϊόντων, πιστεύεται ότι είναι ανακόλουθο το περιεχόμενο του τρίτου εδαφίου του άρθρου 112β, όπου θεωρείται ότι ένα προϊόν συμμορφώνεται προς το πρότυπο εμπορίας γενικής ισχύος, όταν το προϊόν που προορίζεται για διάθεση στην αγορά συμμορφώνεται με εφαρμοστέο, κατά περίπτωση, πρότυπο το οποίο έχει εκδοθεί από τους διεθνείς οργανισμούς που απαριθμούνται στο παράρτημα ΧΙΙβ. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ αντιτάσσεται στην εν λόγω διάταξη, η οποία δεν επιτρέπει σε καμία περίπτωση να διαπιστωθεί έμπρακτα η ουσιαστική τήρηση των προτύπων εμπορίας, γενικής και ειδικής ισχύος, που κρίνονται ζωτικής σημασίας για την προστασία των Ευρωπαίων πολιτών και τη διαφύλαξη των συνθηκών ανταγωνισμού.

4.2 Οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 112ια, δεν φαίνεται να συνοδεύονται από επαρκή αιτιολόγηση της δυνατότητας που παρέχεται στις εθνικές αρχές προκειμένου είτε να παρεκκλίνουν είτε να διατηρούν σε ισχύ εθνικές διατάξεις, ιδίως όσον αφορά τις λιπαρές ουσίες για επάλειψη και τις οινολογικές πρακτικές. Ωστόσο, εάν ο λόγος για τον οποίο παρέχεται η εν λόγω δυνατότητα συνίσταται στην παγίωση της ήδη ακολουθούμενης πρακτικής με στόχο να αποτραπεί η εμφάνιση ακόμη περισσότερων συστημάτων κατά παρέκκλιση των άρτι θεσπισθέντων προτύπων εμπορίας, τότε η

ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την επιλογή αυτή, αλλά ζητά να συμπεριληφθεί σχετική διευκρίνιση στο κείμενο της πρότασης για λόγους σαφήνειας και προς επιβεβαίωση της συγκεκριμένης ερμηνείας.

4.3 Στην πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 παρέχεται στην Επιτροπή η δυνατότητα να χρησιμοποιεί το νομοθετικό μέσο των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με σκοπό τη θέσπιση ειδικών προτύπων εμπορίας για όλα τα προϊόντα που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της πρότασης, καθώς και για τη γεωργική αιδυλική αλκοόλη. Συνιστάται, ωστόσο, η επίδειξη της δέουσας προσοχής κατά τη χρήση των λόγω πράξεων οι οποίες, εάν δεν συνοδεύονται από την απαιτούμενη προσπάθεια ειδοποιού διάκρισης, ενδέχεται να προκαλέσουν αναστάτωση σε τομείς που διέπονται ήδη από σαφή πρότυπα εμπορίας όπως συμβαίνει πρωτίστως στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών.

4.4 Τέλος, λαμβανομένου υπόψη του πολύπλοκου χαρακτήρα των διατάξεων που καταργούνται και εκείνων που αντικαθίστανται στον αρχικό κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007, σημειώνεται ότι είναι χρήσιμη η επισήμανσή τους με ιδιαίτερη ακρίβεια, προκειμένου να διευκολυνθεί κατ' αυτόν τον τρόπο η ανάγνωση και η κατανόησή τους από τους τελικούς χρήστες –πρωτίστως δε από τους παραγωγούς και τους καταναλωτές– και να προαχθεί έτσι η ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή τους.

Βρυξέλλες, 4 Μαΐου 2011.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON